

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Κ. Ψ. Η. Η.

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡ. ΦΙΛΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. Οκτ. III, 44 / 1970

Α.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

✱

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

19-20 Ιανουαρίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... *Κυψέλη*.....
(παλαιότερον ὄνομα: *Κι. λελέρ.*), Ἐπαρχίας... *Λαρίσις*,
Νομοῦ... *Λαρίσις*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος... *Κωνίνο*
Τ. βουρεσ..... ἐπάγγελμα... *Διδάσκαλος*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις... *Κυψέλη - Λαρίσις*.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *6*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Νικόλαος Κωσπιάδουλος*

.....
ἡλικία... *76*..... γραμματικαὶ γνώσεις... *2. Γ. τὰ 5 εως*.....
..... *Αμοε*... *2 χρον.* τόπος κατογωγῆς... *Κυψέλη -*
Λαρίσις.....

ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ *Λεωνίου* **ΘΕΩΝ** *85 - Κυψέλη*

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖα ἀγροτικὰ περριοχὰ προωρίζονται διὰ σπορὰν καὶ ποῖα διὰ
βοσκήν ποιμνίων; *76ων χωριετὰ διὰ σπορὰν καὶ*
χωριετὰ διὰ βοσκῆν. Μία χρονιά τὰ ἐπίνω πρὸς
τὸ χωριὸν χωριετὰ καὶ μία πρὸς ταῦτα τὸ 6' ὄπλανο
ἔτι πρὸς τὰ χωριετὰ καὶ πρὸς ταῦτα τὸ 6' ὄπλανο
Ἐπιτήρησεν αὐτὰ χωριετὰ ἢ ἐνηλλασσόντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; ... *ἐν τῇ ἡλικίᾳ μου καὶ ἔτος*.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας ("Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. *Ἀνήκον εἰς Τούρ-*
κούς, εἰς Ἕλληνας γαιοκτῆμονας καὶ εἰς χωρικοὺς τὰ
6' ὄπλανο.
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; *Ἐμπορέψω... πρὸς... θάνατον... τοῦ*
πατρὸς.....

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τήν γεωργίαν ή μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ή συγχρόνως εις άμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν και τήν κτηνοτροφίαν ; *κατα το πλείονος γεωργίαν*

γεωργίαν, ελάχιστα δέ εις κτηνοτροφίαν.....

2) Οί τεχνίται (δηλ. οί βιοτέχναι) ασχολούνται εν παρέργω και εις τήν γεωργίαν ; *οί τεχνίται δέν ασχολούνται με τήν γεωργίαν*

γ'. 1) Εις τά μεγάλα κτήματα : τών γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τών μοναστηρίων ποιοί ειργάζοντο εις αυτά ; και υπό ποίους όρους ; *Εργάζονται σε χωρικοί ή δύνειν ολιγογένειαν και τα κτήματα διακρίθονται εις τήν γένειαν, εάν δέν εχε χρόν προς τών γεωκτημόνα*

2) Πώς έκαλούντο ούτοι ; (κολλήγοι, σέμπτροι, μισακάτορες, σημακατόροι κλπ.) *κολλήγοι ποία ήτο ή κοινωνική των θέσις ;... ήκο δθλια ήσαν κληρονομοι με πολλά παιδιά*

3) Ποία ήτο ή άμοιβή των ; (εις είδος ή εις χρήμα) ; *εις είδος*

4) Έχρησιμοποιούντο και εργατάι ; εποχικώς, δηλ. δια τó θέρισμα, τó άλώνισμα, τόν τρυγητόν ή δι' όλον τόν χρόνον ; Από πού προήρχοντο ούτοι ; ήσαν άνδρες μόνον ή και γυναίκες ; ποίαν άμοιβήν έλάμβανον ; ήμερομισθίον εις χρήμα ή εις είδος ; *Εχρησιμοποιούντο και εργατάι άνδρες και γυναίκες δι' όλον τόν χρόνον δια τών βίχα καινούργιων εις τών Αρκαδικών γουρουνών και επημέρων και εις χείρα και σε είδος*

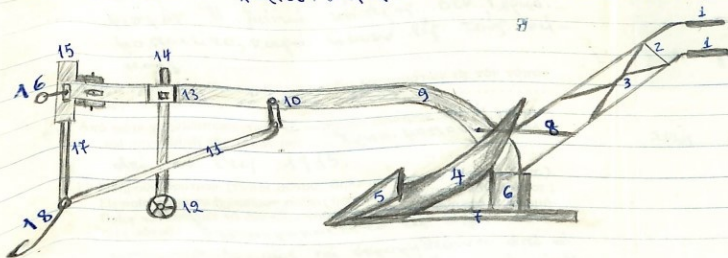
5) Έχρησιμοποιούντο και δούλοι (υπηρέται) ή δούλαι ; Έάν ναί, από ποίους τόπους προήρχοντο ; *Είχαν υπηρέτας τους κολλήγους άνδρες και γυναίκες*

6) α) Οί νέοι και αί νέαι τοϋ τόπου ποϋ επήγαιναν δι' άνεύρεσιν έργασίας ; *Εργάζοντο εις τών τράκων και έσποχιμώς εις γεωργικάς εργασίας*

β) Έπήγαιναν εποχικώς : ώς εργατάι..... ή ώς τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφείς (μπογιατζήδες), πραματευτάδες (έμποροι) κλπ. ; *Εργάζοντο εσποχιμώς εις γεωργικάς εργασίας και επημέρων και εις χείρα και σε είδος*

Σ. Βερών άρστρον

Ένα μονόκρονο, γερμανικό, ε μοναδικός τύπος, ε οποίος χρησιμοποιείται ως το χρονον. Άλλων χρησιμοποιούνται άλλα από ώχροναι.

1. Χειρολάβη

2. Ραβδί σπείρωσ

3. Άρστρον

4. Κρονό

5. Άξον

6. Βασίς

7. Άξον

8. Σύνδεση κρονό

9. Άρστρον

10. Βασίς

11. Τσιβέτα

12. Ρόδα

13. Άρστρον

14. Μπαστούνι

15. Σκαυρός

16. Θηλειά

17. Υπόκρονο

18. Γάντζος.

2) Πώς έλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καυσίν: α) τῆς καλαμίας μετὰ τὸν θερισμὸν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...
 ... ἔκαιον εἰς ... λαμπιές ... μετὰ ... εὐν ... δε-
 ... ρισμὸν ... ἢ ... ψυγὴν ... καὶ ... πρὸς ... δὲν ... ἐχρησι-
 ... μοποιεῖτο, κατὰ ... ἄλλοι ... εἰς ... τοῦ ... κη-
 ... ποῦς.

2) Πότε ἐγένετο τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... κατὰ ... εὐ ... εἰς ... 1935

Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ ... εὐ ... 1915

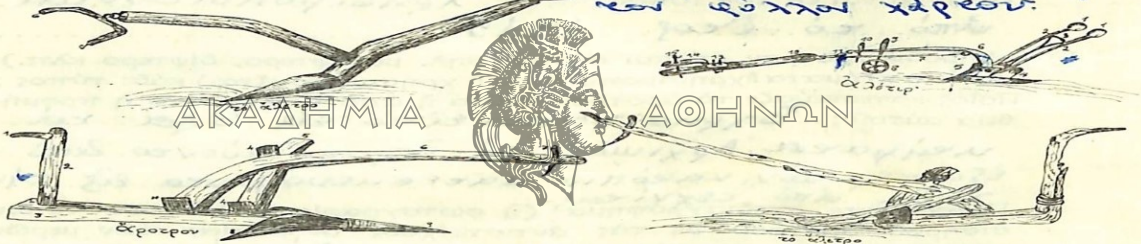
1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
 Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖται (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;
 Πρὸς κατεσκευάζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ τοῦ ἐγένετο ἢ προμηθεῖται αὐτοῦ; ... ἐχρησιμοποιοῦνται εἰς ... εὐ ... κα.
 ... κτήματα Ἀρχικῶς ... ἐπισημαίνοντο ἀπὸ ... εὐ
 ... ἐξωφερμέν, κατόπιν ... ἀπομακρυνόμεν εἰς ... εὐ ... κα
 ... ἔλα ἀπὸ ἐργασίας.
 Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ... εὐ ... ἐχρησιμοποιοῦνται
 ὁ παρατιθέμενος τύπος ... τοῦ εἰδηροῦ ἄροτρον
 Τὸ χρησιμοποιεῖται δὲν ἄροτρον ... εὐ ... καὶ ἡ ὀνομασία
 λογία αὐτοῦ εἶναι εἰς ... εὐ ... πρὸς θετον φύλλον
 χάρτου.

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) ... 1927-28
 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... 1913

- 4) Μηχανή δεσίματος τών σταχύων (δεματιῶν) Μέ. ἀ' λ. γ. α. β. 1916
 5) Μηχανή ἀλωμισμού Μεγαρότρονον. Μέ. ἀ' λ. γ. α. β. και. 4 κι-
 στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατέσκευασε (ἢ κατὰσκευάσει) τὸ
 παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον "ἐπαιρναν... ἐξαρτήματα
 ἔκωπα... ἀπὸ... ζυγίου... καὶ... τὰ... συνδέσαν...
 ἴοναι... κων..."

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρον εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενα ἐνταῦθα; **Δὲν ἐχρησιμοποιοῦτο κανένα ἀπὸ τὰ
 κακασέρω, ἴοναι ἔς εἰς τὸ κρόθε-
 καν ῥόχλον χάρου.**

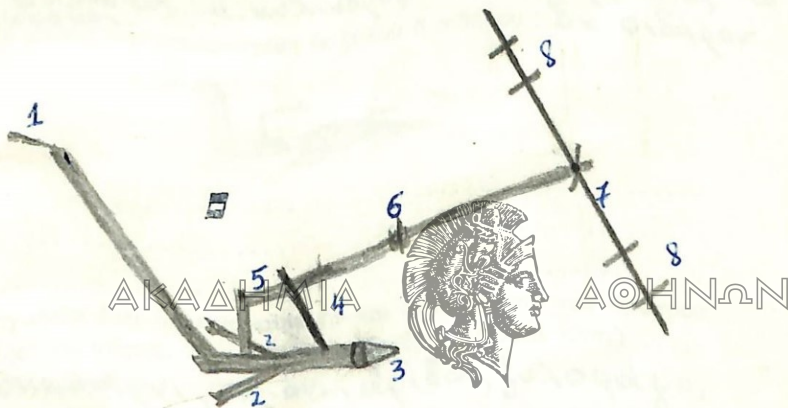

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶ-
 ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
 ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν
 ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.
1. Χειροτάβα	6. Κλυδωνιά	11. ....
2. Παράβολα	7. Ζυγός	12. ....
3. Κυλ	8. Ζεῦλα	13. ....
4. Συνδέσις χειρῶν		14. ....
5.	10.	15. ....

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

Ξύλινον ἄστρον

Σελίς 4.

1. Χειρο λαβα

2. Παράβολα

3. ὕψι

4. ἄνωθεν ἰσοπεδωθῆς

5. Σταβάρι

6. Κουδωνιά

7. Ζυγός

8. Ζεβλα.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άρίθμησην).

- 4) Τό ύνι. Τό ύνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ήτο (ή είναι) μιάς μορφής διά τήν άροτρίασιν όλων τών ειδών τών χωραφιών; δηλ. τών χωματερών (λιβάδια, κήποι) καί τών πετρωδών. - Ίχνογραφήσατε ή φωτογραφήσατε τό έν χρήσει ύνι (ή τά έν χρήσει, εάν είναι διαφόρων τύπων) καί σημειώσατε τήν χρήσιν εκάστου.

... Τό ύνι καί ξυλίνου άρότρου... χρησιμοποιείτο
... εἰς λιβάδια καί εἰς κήπων χωραφιῶν.....

- 5) Ποίον τό σχήμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου;.....

3 Μεσ. κλειστός... ο κολυμβός καί... εἰς ἀρῆναι εἰς τό
... καί τῶν...
6) Ἡτο (ή είναι) κατασκευασμένη εκ ξύλου ή σιδήρου, εἰς σιδήρου

- 7) Ἐργαλεῖα διά τήν κατασκευήν καί ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

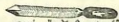
... σκεπάρνι, πριόνι, άρίδα, ξυλοφάγο,
... βιήνες.....

πριόνι

άρίδα

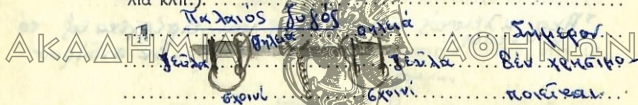
ρνι ή ξυλοφάι (άρνάρι)

- 8) α) Διά τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐκρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἥμιονος, ὄνος. Βόδια, βοῦβάλια καὶ αἰλα-γα-μουλάρια (ἰφρίονοι)
- β) Ἐκρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; Ἐκρηβίχο καὶ αὐνεο. εἶνο.....

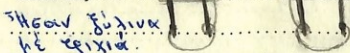
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; Ἦθεο. ἀν. α. γ. καὶ ὁ. ε. ζ. γ. ὁ. γ. ὄνον. εἰς. καὶ. βόδια καὶ τὰ βοῦβάλια.

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογράφησατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεῦλια κλπ.).

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

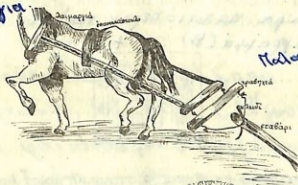
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). Ἐλέγετο... λοῦρα καὶ ἤθεο ἀπό... Πέρεσι.

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; ἀπὸ... ἐφίνετο. μ' ἓνα.

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; Ἐφ' ἑαυτὴν τὰ ζῶα ἓνα ἀριστερά καὶ ἓνα δεξιά, κατόπιν ἐφίνετο ἢ εὐδεξίς εἰς τὸ ἀριστερὸν μετὰ τὸν ζυγὸν καὶ ἐδένοντο τὰ ζεύλα. - 6 -

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την όσκευήν, την οποίαν φέρει το άλογον ή άλλος ζώον διά να προσδεθή εις αυτήν το άροτρον. Η. Β. Κε. η. ε. λέ. γ. ε. τ. ο. χ. ά. ρ. ο. τ. ρ. ο. ν. α.

Άπερ. ε. λ. ε. τ. ο. ν. α. ο. τ. ρ. ο. ν. α. λ. α. ι. μ. α. ρ. χ. ι. α. , τ. ο. β. α. ρ. α. ρ. α. κ. ι. . . κ. α. ι. . . χ. ι. α. . . τ. ι. κ. ο. ν. ι. α. . . ε. ι. χ. ο. ν. . ε. λ. μ. ε. ε. ι. δ. ε. ς. , π. ο. ύ. ε. λ. γ. ο. ν. τ. ο. π. α. λ. α. τ. α. ρ. ι. α. . τ. ο. ο. π. ι. σ. θ. ι. ο. ν. κ. ε. ρ. ο. ς. . ε. λ. γ. ε. τ. ο. φ. α. λ. λ. η. ρ. ι. α.

ζ. Άροτρίασις (όργωμα) και σπορά.

α) Ποίος όργωνε παλαιότερον (ή σημερινόν); 1) άνδρας (ό ιδιοκτήτης του άγρου ή άλλος); 2) γυναίκα; 3) ύπηρέτης. Σημειώσατε ποία ή συνθήκη εις τού τόπον σας. Παλαιότερον όργωνεν ο ε. α. η. ρ. ε. β. η. ς. , ο. τ. ρ. ο. ν. α. . . ο. ρ. γ. ο. ν. α. . . ε. λ. μ. ε. ε. ι. δ. ε. ς. . . ή . . . γ. υ. ν. α. ι. κ. α. . . δ. ε. ν. . . ή. β. χ. α. λ. η. ς. . . κ. ε. . . τ. ο. . . ό. ρ. γ. ω. μ. α.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερώς, πώς γίνεται το ζεύξιμον των βοδιών (ή του βοδιού, του άλόγου) εις το ξύλινον άροτρον. (Παραθέσατε, ει δυνατόν, και φωτογραφίαν) "ε. θ. ε. ρ. ο. ν. . . τ. ο. ν. . γ. α. γ. ο. ν. . κ. ε. . τ. ο. . γ. ε. υ. λ. α. . ε. π. ι. . κ. ε. υ. . ρ. α. χ. η. λ. ο. ν. . κ. ι. ν. . β. ο. δ. ι. ω. ν. , . α. ι. ρ. ο. υ. . π. ε. ρ. κ. ο. υ. ς. ο. ν. . κ. α. . γ. ε. υ. λ. α. . γ. ο. ρ. ο. . ε. ρ. ο. ν. . τ. ο. ν. . γ. ο. υ. ρ. ο. ν.

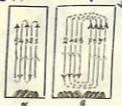
2) Πώς γίνεται το ζεύξιμον εις το σιδηραύν άροτρον; "ε. ρ. ρ. ο. π. τ. ε. ν. . τ. ο. . κ. α. ι. . γ. ο. υ. ρ. α. ζ. ο. υ. ε. ν. ι. . ε. ι. ς. . τ. ο. . γ. ο. υ. ς. , κ. α. τ. ο. π. ι. ν. . ε. θ. ε. ρ. ο. ν. . ε. ι. ν. . λ. α. μ. α. ρ. χ. ι. α. . κ. α. ι. . τ. ο. ν. . κ. ε. φ. α. λ. α. ρ. χ. ι. α. . κ. ε. . τ. ο. . χ. ι. ν. ι. α. , β. α. κ. α. ρ. α. ρ. α. ι. . κ. ε. . σ. υ. ν. δ. ε. γ. ρ. η. . κ. α. ι. . ε. υ. ο. . ε. λ. χ. υ. σ. σ. ι. δ. ε. ς. . κ. ι. . ε. ν. α. . φ. α. λ. λ. η. ρ. ι. α. . κ. α. ι. . σ. υ. ν. δ. ι. ο. ν. ε. α. ν. . ε. ι. ς. . τ. ο. . ά. ρ. ο. τ. ρ. ο. ν.

3) Πώς κατευθύνει ο γεώργος τά ζευγμένα ζώα (ή τó ζώον) κατά τó όργωμα με σχοινί, τού όποιον τά άκρα έχουν δεθή εις τά κέρατα τών ζώων ή άλλως; (Περιγραφή και σχεδιάσμα ή φωτογραφία). τ. ο. . κ. α. τ. ε. υ. θ. ύ. ν. ε. ι. . κ. ε. . τ. ο. . χ. ι. ν. ι. α. . τ. ο. . β. ό. δ. ι. α. κ. ι. . ε. ν. α. . σ. χ. ο. ι. ν. ι. , π. ο. ύ. ε. λ. γ. ε. τ. ο. . β. υ. χ. υ. ρ. ι. α. . .

- 4) Σχεδιάσατε πώς γίνεται παλαιότερον (επίσης πώς γίνεται σήμερα) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

.....
 .....
 ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Τὸ ὄργωμα παλαιότερον καὶ νῦν γίνεσθαι ὡς τὸ
 σχεδιάγραμμα (β)

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ γίνεται (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σπορίδες, ντάμπες, σισσιές, μεσοδράδες κ.λ.π.); ἢ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα γίνεται καὶ γίνεσθαι ἀκόμη με σπορίδες εἰς ἀπόστασιν 160 βυρσάκων εἰς πλάτος εἰς 70 κ.λ.π. εἰς καὶ εὐρὴν τοῦ χωραφιοῦ. Πῶς ἐχωρίζετο ἢ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακιάν; Ἐχωρίζετο με αὐλακιά.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῆται ἄροτρον; εἰς εὐρὴν ὄρεινὰ, ἔχι εἰς κανὸν καὶ κρο.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διανοίξεις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ. .... Παλαιότερον καὶ εὐρὴν ἢ ἀροτριάσθαι γίνεσθαι καθέτως.....

Εἰς ποῖα ὄργωματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ... εἰς ὅλα καὶ ὄργωματα .....

γ) Ἀροτριάσεις (ὄργωματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὄργωματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὄργωματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

.. Ἐπίκουρα .. κρία .. ὄργωματα .. καὶ .. ἀνοίξιν
(Μάρκων) .. καὶ .. θέρμα .. (Αύγουστον .. Σεπτέμβριον)
.. καὶ .. φθινόπωρον .. (Νοέμβριον) .. Ἀνοίγματα:
.. 1) ἀνοίγματα .. 2) καλοκαίρινα .. 3) φθινοπωριάτικα

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Δὲν εἶχαν μπερνεύα .. ΑΚΑΔΗΜΙΑ .. ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτῶν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρο-
νάπασιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν αὐτῶν ἢ ἄλλο δημητριακόν....

.. Ἐπὶ ἔν .. ἔκαθ ..

- 4) Πόσα ὄργωματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; .. Γίνεσθαι .. ὄργωματα .. ἐν .. ὄργωματα, καὶ φθινόπωρον (Νοέμβριον)

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; .. ἄροτριάσεις ..

.. καὶ .. καὶ .. ἐπιτορῶν ..

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρουσία) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

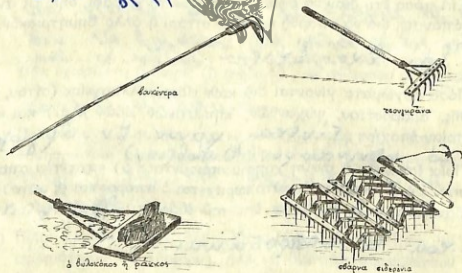
μα ή τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; **Μ.Ε. ... ἔνα ... ἑιδυρέ...**

... νιο ... γάνεφο ... πού ... ἐλέγερο ... ἐδινέλι.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); **... Γίνεκαί ... διβωσβαρνισμα...**

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

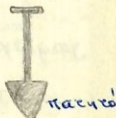
... Ἐἶχαν ... τὴν ... θροικίερα, κέιν ... ἔσουμεράνα καὶ
κέιν ... ἑιδυρέ ... ἑιδυρέ, ὡς ... εἶναι ... καὶ ... κείνα καὶ
ἑχεδιαγράμματα

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσαπί κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου και παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

... Ἐργαλεία... Διὰ... τοῦ... σκάψιμο... ἢ... τοῦ... σκάψιμο
... τοῦ... ἀγροῦ... εἶχον... εἰκ... ἑσάδαι, τὸν... κασμά... καί
... τοῦ... πατητῶ, διὰ... καὶ... μολλακῶ... χωράρα... ἔχεδιάσθαι
... εἰς... τὰ... κασοῦρα

6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργανο και πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς και αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

... Τὰ... κέντρα... εἰν... χωρῶν... ἢ... παραχιοὶ
... (ἐπὶ... ἀλλήλοισι), τὰ... ὄργανα... καὶ... αὐτοὶ... με
... δευτερο... ἔργα

7) Ποῖα χωράρα ἐκαλλιέργουντο (ἢ καλλιερῶνται) διὰ τὴν σποράν ὄσπριων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά και ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους...

... Τὰ... ὄργανα... ὄσπρι... καὶ... τὰ... χωράρα
... με... εἰς... ἀπὸ... καὶ... τὰ... ἑσπέρων... με
... τοῦ... σπυροῦ... καὶ... ἡσπέρων... ..

8) Ποῖα χωράρα ἐκαλλιέργουντο (ἢ καλλιερῶνται) διὰ τροφῆς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. ... ὄλα... τὰ... χωράρα...

... ρόβη... ..
.....

9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλων ἑσπέρωντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) και ἄλλως. Ἐφυσίοντο... καὶ... φυτεύοντο... εἰς
... αὐλάκια... καὶ... εἰς... βραγιῆς.....

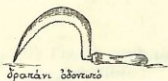
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα και ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

Μὲ δρεπάνι, μὲ δόντια καὶ μὲ
 ... γελῶν. Μερικοί ἔχρησιμοποίησαν τὸ δρεπάνι
 μὲ κόψη. Ἦσαν ἄφρονα ὡς καὶ παρακίεω. ὅχι
 διαγράμματα.

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ
 ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ
 σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. Ἐκεῖνοι ἐπὶ
 ... ἀνωτέρω δὲν ἦσαν ἄλλοι ἐν χρήσει.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ..... ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ πλοῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο
 (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν
 ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Μὲ κοσιὰ
 (κόσσα)

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργα-
 λείου ἦτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν). Ἦκε... ὅμα
 ... καὶ ὀδοντωτοί.....

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτο-
 γραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; Ἦκε κα-
 τασκευασμένη ἢ χειρολαβὴ ἀπὸ ξύλου. Τὸν σιδη-
 ροῦν σκελετὸν τὸν ἔλεγον μαχαίρι. Τὸ μαχαίρι
 συνδέονταν μὲ τὸ κοσιόξυλο μὲ μία σιδυρένια
 κλυδωνιά.

5) Ποιος κατεσκεύαζεν αυτά τα θεριστικά εργαλεία (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *Οἱ γυμνοὶ καὶ οἱ σιδυράδες.*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Παλαιότερον... μὲ καὶ χεῖρας, κούρα... μὲ καὶ μηχανεῖς*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Περίπου... 10. ἑκατοστ.*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *Καλαχίαι*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ *ΑΘΗΝΩΝ*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραξίες, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; *Οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν εἰς τὸ ἔδαφος εἰς χεριές δύο-δύο καὶ κατόπιν οἱ κοταχλαϊεῖς (κνύρες ἢ γυναιεῖς) τὰ ματέφρον κερὰς δεξιά εἰς τὰς δεξιὰς.*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Δύο δράγματα κατὰ ἕνα... ἕνα... χερῶν, 5-10... χερῶν. ἕνα... κατὰ... ἕνα... δέμα. Μὲ καὶ δέματα... ἕνα... κατὰ... κατὰ... ὅτι κεφαλαί... τῶν σταχυῶν ἴσως εἰς τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν.*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί θράγματα ; Πολλαχού
λοῦνται ἀγκαλιές. . . λέγονται . . . χεῖρες . . .

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματῆαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; θερίζουν . . .

δρεψ. καὶ γυναῖκες . . .

2) Πῶς ἠμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἐνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν) . . .

ἠμείβοντο με ἡμερομίσθιον . . . εἰς χρῆμα
καὶ εἰς εἶδος . . . ἐνευ φαγητοῦ . . . αἱ
γυναῖκες, οἱ δὲ ἄνδρες με φαγητόν . . .

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβά-
λουτό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ ἀισθάνωνται
κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῆ ἡ μέση των) ; Οἱ ἄνδρες με αἱ
γυναῖκες ἔφερον εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα τὰ
τὰ δάκτυλα εἰς χεῖρας, εἰς τὸν ἐξωτ. καὶ
καὶ τὸν ἐσωτ. τὸν δὲ τὸν ἐξωτ. τὸν ἐσωτ.
καὶ ἔβαζαν μετὰ τὸν ἐξωτ. τὸν ἐσωτ. τὸν ἐσωτ.
γυναῖκα . . .

1)

Τραγούδι, τό σποίου έφραγούδατο ναεί τόν Δεριστόν.

→ Εχάραξεν ή άνατολή, βρέδισεν ή δύση.

Κάν' τα πουλάνα σή βουκή, κι άφορη σή βρύση.

Κόλενο κι έγώ τόν μαύρο που να πάω να τόν ποτίσω.

Βρίσκω για κόρη κι έλθανε σε φαρμακεία γούνα.

Καλημέρα σου κόρη που.

Καλώς τόν τόν διαβάτη.

Κόρη η' για βγάλε μας νερό να πιώ κι έγώ κι ο μαύρος.

Σαράντα εϊχλούς έβουρε σεά ποταμό δέν τίν εϊδε.

Και σεά σαράντα τέσσαρα τίν εϊδε βουρκομένη.

Τι έχεις κόρη η' και χλιβεσαι βαρεία κι άνασενήξες.

Χέω άνερα στην ζωνιά, δώδεκα χρόνους χέπει.

Κι άμπα κρύς τόν κωκώ και κρύς τόν άπανεύχο.

Κι έλθανε σεά κόρη κι άλλήλα να έλθουν σεά πιω.

Κόρη η' ο άνερας πείσασ' κόρη η' ο άνερας η' γαδύ.

Τά χέρια που τόν κούτσων, τά χέρια που τόν δάψαν.

Κερί, πουί τόν ποίρασε, που' να να ποσ τά δώσες.

Κυφί, κερί κι άν ποίρασε, ο δός σεά αληθόση.

Έγώ για τόν δάνεσα κι εϊπε να ποσ τά δώσες.

Φιλί κι άν τόν δδάνεσεσ τρέχα και χύρεβέ σο.

Κόρη η' έγώ εϊψ ο άνερας, έγώ και ο μαλός σου.

Σώ εϊσαι δού ο άνερας που, σάν εϊσαι ο μαλός που,

νός που σφάδια της ασχής και κόσε σε πισεύω.

Μυλιά έχεις σάν πόρεα σου και κλήρα σάν ασλή σου.

Καμή σακώλι ροφυή και πό νεσσι ποσάιτο.

Κι άποιος κι μια δροσίζεται και πάλι άναψαε σο.

Αϊτά τίν σφάδια της ασλής τά ζέρου ο κόσφοσ εϊχο.

Τίλ που σφάδια και σμικωύ και έβει σε πισεύω.

Χουσί κωνήλα κρέφεται μέσα σου και κάρφ σου.

σε κείνη και γυρνώντας, σε κείνη και αλλότεις,
σε κείνη ως γλυκιά αυγιά και τα καλά σου λόγια.

- Κάποιος εδ' έδει γέροντας και έλθει και σε είπε.
Πώς που σημάδια του κορμού και τότε σε πιασύνω.
- 'Εγώ έχω σε πρόσωπο, εγώ σ'είν' άμαχαίτη
και πώς κι πίσω στα στήθη σου ε'δότερα με το φεγγί.
- Ξένο εσύ είσαι ε' άνεργας μου, σ'όσον και ε' κάποιος
Τα σου άγκαλιασθήκανε και γύσαν ευτυχισμένα.

2) Τραγούδι Θερσίχου

Έλληνοπούλα Θέρσι, νεόν βρέ γυέμα μ' νεόν,
ε' ένα κουνέ κριθάει, Έλληνοπούλα μου.

σε κλαίν τα μάτια μου
Θέρσι, ξεθέρσι νεόν βρέ γυέμα μ' νεόν
ε' ένα κουνέ κριθάει, Έλληνοπούλα μου,
σε κλαίν τα μάτια μου.

Έχω δρεπάνι κοφτερό, νεόν βρέ γυέμα μ' νεόν
παλαμαριά, σπρένια, Έλληνοπούλα μου,
σε κλαίν τα μάτια μου.

4) 'Εδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμὸς; *Ο. Σερί-
... εἰς... ἀρχίξε... κερῖνες... εἰν... Δευεῖραν
... ἢ... Τετάρην...*

5) 'Ετραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια; Καταγράψατε αὐτά. *... Τραγούδια... ὡς... εἰς... εὐ... πρὸς θεῶν... φύλ-
... λον... χαρῶν...*

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάλλαν τὴν ὁποῖαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἐθιμικόν.

*Πρὸς... κελῶν... καὶ... θερισμοῦ... ἀφῆσαν
ἓνα... μέρος, εὐ... ἀποκῆν... ἐθέρῖον... σταυροειδῶς.
... κατέκην... ἐπλέκον... σταυροῦν... Αὐτῶν... τῶν
ἔφεραν... εἰς... εὐ... σπίνει... καὶ... νοιμονῆρη καὶ
... κόν... ἐσοποθῆκων... εἰς... εἰν... κόρην... καὶ
... Ἐπικιοῦ...*

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἦτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποῖαν ἡμέραν; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον; *Μόλις... ἐρίψασαν.*

*καὶ... σκεῖρα... ἀρχίξε... ἀ... θερισμοῦ... κατὰ... εὐ... 5
... ἡμέραν... Τετάρην ἢ Δευεῖραν. Τὸ δέσι-
... γο ἐγένετο συγχρόνως μετ' ἐὸν θερισμόν... ἔσπερον ἢ-
... εὐ... βρεγμένα... τὰ... ἀφῆσαν... νὰ... ἐρεγνῶσαν.*

- 2) Πώς γίνεται τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.

Οἱ δερματῆρες ἐξέριζον μὲ καὶ δρεπάνια καὶ καὶ ἐποδοῦσαν ἐπὶ τοῦ ἔδαφους. Οἱ μπαχαρτζῆδες ἄνδρες καὶ γυναῖκες παρέδιδαν τὰς χεριές σκέπες δεκάδες καὶ καὶ ἕκαστον δερμάτια. Τὰ ἔδεναν μὲ τὴν καλαριὰ τοῦ στάχους, ἢ σπῆρα, ἀνὰ τὴν ζιγὰ, εἴην ἔβρεχον. Κατὰ τὸ δέσιμον εἶχαν, ὡς ἐργαλεῖον, ἕνα βύχο ἴσως 40-50 ἐκ. τὸ κλιθεάνιμο καὶ μ' αὐτὸ ἔσεριβαν τὸ δέσιμό τοῦ δερματιῶ. Μετὰ τὸ ἔβλεψαν εἰς τὸ εἶδημα, μέχρι ν' ἀρχίσουν τὸ δέσιμα ἄλλων δερματιῶ.

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

... Τὰ δερμάτια συγκεντρῶντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ. 50-100 δερμάτια κεντακίως εἰς ἓν ἐπὶ τοῦ ἀγροῦ, μὲ καὶ σπάρτα πρὸς τὸ μέρος τοῦ κύκλου.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

ἀπὸ καλλιέργειαν.

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐὰν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Ὁ σανός ἐφαρμόζετο ἀπὸ τὰ ἀκαλλιέργητα χωράφια, ἐκόπτετο μὲ κροσιάν, ἐξηραίνετο ἐν κόνιδιον κόνιδιον καὶ ἐνεκνερώνετο ἐν κχυρῶνες καὶ κατασκευάζοντο μὲ πινδούς.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανός καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ά.). *Ἐθερίζετο ἐν κροσιάν μὲ κροσιάν.*
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας)... *κροσιάν.*

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογία, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ... Τό... χωράκι... μετὰ... εἰν... κοίτην.
 ἔξωθεν... εἰς... τὸν... ἴδιον... τὸν... ἀχρὸν. Δεξιὸν
 ἔργαλειον... διὰ... ἀπὸ... Τὸ... ἐκποθέτου. Ἄ...
 δεξὸν εἰς... τὸν... ἀχρῶνα.

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρῶνοντο
 πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
 θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. *Μεταφέ-
 ροντο γὰρ καὶ κάρρα εἰς τὸ ἀλώνι, καὶ κα-
 θε γωργου. Τὰ ἔκπορον δημητριάς καὶ
 καὶ ἀλώνιαν γὰρ τὴν δουραίναν.*

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν
 δεμάτια. Εἰς τινὰς τοποθεσίας λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
 θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν;
 Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησός; *Ὁ χωρὸς ἵ-
 καλεῖτο ἀλώνι. Τὰ ἐκποθέτου εἰς σχῆμα κῆ-
 τῶν ἐπ' αὐτῆν τῶν ἀχρῶν γὰρ τὸν δεξιὸν πρὸς
 καὶ μετὰ τὸ δεξιὸν μέρος εἰδὼν σχῆμα πυ-
 ρῶν ἵσως καὶ καὶ ἄλλο ἵα πρὸς τὸ ἐξω γὰρ ἵα
 ἔξωθεν τῶν ἀχρῶν.*
- 3) Ὑπῆρχεν ἀνεκαθὲν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνι-
 σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἀχρῶ εἰς ἄλλον
 χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; *Ὑπῆρχεν ἀπὸ ἀνεκα-
 θε ἀλώνι. Τὰ ἀχρῶ εἰς ἄλλο χωρὸν καὶ ἐκ-
 ποθέτου εἰς ἀπόστασιν 20 περίπου
 μέτρων ἀπὸ τῶν ἀχρῶν. Μετὰ τὸν ἀχρῶ
 ἔξωθεν... τὰ ἀχρῶ μετεφέροντο εἰς τὸν
 ἀχρῶνα.*
- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ
 συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
 ποίαν θέσιν; *Τὸ ἀλώνι κατεσκευάζετο ἔξω.
 ἀπὸ τὸ χωριὸν εἰς τὸν... μετὰ, ἢ καὶ εἰς φέρον
 ἐπίπεδο κατασκευάζετο. Τὸ ἴδιον πάντως μετὰ
 γὰρ καθε νοικοκύρη.*

- 5) Τὸ ἄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

...κάθε οἰκογένεια εἶχεν... τὸ... δὲ... τοῦ...
... ἄλωνι.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἄλωνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἀπὸ... καὶ

... 10... βουλίου... ἕως... 15... Αὐγούστου.

- 7) Εἶδη ἄλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδιάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) . Τὸ... ἄλωνι... ἢ... χωματάλωνο... Τὸ... ἐμβαθρῖον... μαλῶς... ἀπὸ... καὶ χορ-

ταῖρια... καὶ... καὶ... ἀμύδια... καὶ... κακότητι... τὸ ἔστω

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνι ἐκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἄλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διαμείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων) . Τὸ... χωματάλωνο... καὶ... ἐμβαθρῖον

καὶ... τὸ... ἐσκαυθῖον, οὐδεμία... ἐφίνετο... ἐπα-
... λειψις.....

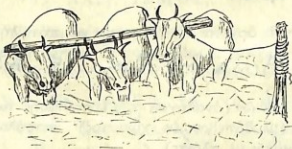
- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἄλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; Ἐφίνετο... ἀπὸ... τῆς... ἢ... Τετάρτη... κατὰ... καὶ... πρὸ... ἢ

ἀπογευματινῆς... ὥρας... μὲ... τὴν... ἡμέραν...

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλωνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἄλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλο.

Ο... ἀλωνιὸς κεκολλημένος... ἔμπροσθεν... ἐπὶ...
 ἐπὶ... ἀλωνιῶν, καὶ... διὰ... διατάσσονται ἀπλω-
 καὶ... ἔμπροσθεν... ἐπὶ... ἀλωνιῶν κεκολλη-
 κός.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
 ῆσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.)
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νιστοῦ ἕξιλος στυλός, ὑψοῦς δύο μέτρων (καλούμενός ἐστι γερῶς
 στρουλουργός, βουκάκη, βουκάκη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ εἰς τὸν
 σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρω», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα. Τὰ

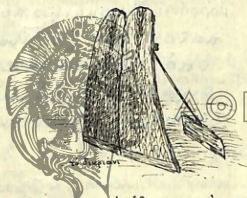
ζῶα (βοῦς ἢ ἄλογα) ἔμπροσθεν... ἐπὶ ἑνὶ δι-
 πλά... εἰς τὸ ἄλλο. τὰ βοῦς εἰς τὸ ἀνωτέρω
 σχῆμα, καὶ διὰ ἄλογα δένονται μὲ σχοινί-
 ον... μὲ... ἄλλο... ἢ... μὲ... καὶ καπίστρια καὶ
 ἔμπροσθεν... ἔμπροσθεν... ἐπὶ... πρὸς...
 ἐπὶ... δύνανται.

β) Πῶς ζενοῦνται οἱ βοῦς, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνί-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλιές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στυλός εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιστοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλιές περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἑνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΙΩΝ

τες και σχετικας φωτογραφιας η ιχνογραφηματα). Ο άλωνος ευλος
 εφικαμε εφ' εν μεσον του αλωνιου. Τα δεμασια ησαν
 απλωσα εφωσ απο εν αλωνος ευλο. Τα δεμα εφικαμε
 τα ενα διπλα σεβ ελλο πανω απο τον φυγον. Ο φυγον
 συνδρασε με εν αλωνος ευλο με σκονι ως το σχε-
 διον ως σελιδος 20. Τα ελλοα δενονταν λαμφο μελας
 κο με θυλιες η απο τα καλλιστρια και εσυρον ενω
 δουκανα.

γ) Που αντι του αλωνισμού δια των ποδων χρησιμοποιειται και μη-
 χανικον αλωνιστικον μεσον π. χ. χονδρη επιμηκης σανις εις
 εν τεμαχιον η δυο, προσαρμοζομενα. Αυτη ωπλισμενη εις την κάτω
 επιφανειαν δια κοπτερων μεταλλινων ελασματων η αποσχιδων
 σκληρου λιθου εξαρταται εκ του ζυγου εξευγμενων ζφων, συρεται
 δ' ουτω κυκλικως εντος του αλωνιου επι των εστρωμενων σταχυων
 δια τον αλωνισμον των.

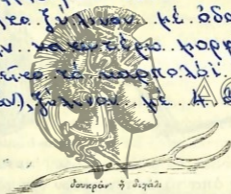
Σημειωσατε, εαν απαντα εις τον τονο σας το αλωνιστικον τουτο
 μηχανημα η αλλο τι, το ονομα αυτου (π. χ. δουκανα, δικριανι,
 βωλδουρος), περι της κατασκευης του, το σχημα και τας συνηθεις
 διαστασεις. Απο που το επρομηθευοντο παλαιοτερον και σημε-
 ρον. Επισης πως γινεται η χρησις του και δια ποια δημητρι-
 ακα. Ηλωνιζοντο (η αλωνιζονται) ελα τα δημητριακα με αλωνι-
 στικον μηχανημα; Μηπως π.χ. η κριθη και τα οσπρια (κουκια,
 ρεβθια κ.α.) ηλωνιζοντο δια των ποδων ζφων ζευγνυομενων και
 περιφερομενων επι των σταχυων τουτων; Αδια των ελω-
νισμων εχρησιμοποιετο η δουκάνια ως κο
ανωπειρα σχεδιο. Αυτη ηε φυλιμη, απθελε-
το απο δυο σκληρα σανιδια με κηκος
120-150 κ. στενη εκτο εμφοσθιο κερσ (0,70)
και πλατεια εκτο διαθδιο 1,17 εκ και το
κεροσ εχαν περασμενες σκληρες μυερεις περες
 -21-
και την εσυρον βοδια η ελλογα. Την επρο-
μηθευοντο απο ειδιμυς τεχνιχως μεσ εχρημο-
ποιετο δι ελα τα δημητριακα.

δ) Από ποίαν ώραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατά ποίαν διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

...Μὲ εἶν... ἀνατολὴν... εὐσ... ἡμέραν... ἀρχι-
...ζε... καὶ... διεκοπτετο... μὲ... εἶν... δύοιν...
...εὐσ... ἡμέραν... Τὸ... ἡμερὴν... διεκοπτετο...
...ἐπι... δι' ὄραν... ἀπὸ... 12-2... διὰ... φα-
... μ... ἐπίσης... ἑκάς... 9... ἐκ... πρωί...
... καί... ἐκ... ἀβγ... 6... 4... κ... ὄρα...
... εἰς... κο... ῥα...

12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινος τόπου χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέραν μορφήν): Ἐχρησιμοποιοῦντο... τὰ... δικούλι, ἐκ...
... πατον... ἕτε... ξύλον... μὲ... ὀδοντωτὸν... ἄκρον...
... ὑπὸ... εἶν... κατὰ... ὄρα... ἑπίσης... ἔχει...

...εἰσ... τοῦ... ἢ... τετράχλο...
... (δι... ῥα), ξύλον... με... ἢ... ὀδοντῶν...

δουκράν ἢ διχάλι

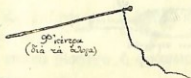
13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχους; Δὲν ἔρριπτον ἄλλους... ἐκ... ἄλλο...
... με... ἐκ... τετράχλο... ἔρριπτον... ἐκ... καὶ...
... ἐκ... ἔρριπτον... ἔρριπτον... ἐκ... καὶ...
... τὸ... ἀλώνι... ἀπὸ... κατὰ... ἐκ... ἄλλο...
... ἔρριπτον... καὶ... ἀπὸ... ἄλλο... ἀλώνι...

14) Ἦτο ἐν χρήσει ἐιδικὴ ἀλωνοβέργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἄλλαχού φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἢ κατασκευὴ τῆς; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὕτην). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

... ἔχον... εἶν... ῥα... διὰ... ἐκ... ἄλλο...
... ἔκ... ξύλον... μὲ... αἰχμηρὸν... ἄκρον... καὶ... ἐκ... κα-
... βουκέντρι... διὰ... ἄλλο... ξύλον... μὲ... ῥα...
... ἐκ... ἄλλο... ἔκ... ῥα...
... ἔκ... ἄλλο... ἔκ... ῥα...
... ἔκ... ἄλλο... ἔκ... ῥα...
... ἔκ... ἄλλο... ἔκ... ῥα...
... ἔκ... ἄλλο... ἔκ... ῥα...

15) Πώς λέγεται η εργασία του άλωνίσματος ενός άπλώματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. άπλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ημέραν .....

...? **Ἐλέγετο... σερῶσιμο... ἠλωνίζοντο... καὶ?**
 ... **ἡμέραν... ἓν... ῥόνον... σερῶσιμο...** .....

16) Πώς λέγονται οί άλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνηθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρά ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (έν Κρήτη : μάλαμα)

...? **Ἐλέγοντο... λαφίνι...** .....

17) Ποιοί άλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἴδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχον ἀκόμη) εἰδικοί άλωνιστοί (έν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοσοπληθεῖς, καλούμενοι άλωνιστοί καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν άλωνισμὸν .....

... **ἠλωνίζον... καὶ οἱ ἴδιοι... οἱ γεωργοί.**
 ... **με... ἰδία... καὶ... ζῶα... καὶ... εἰδικά... λαφίνι...**
 ... **καὶ... με... ἄλογα... ῥόνον... καὶ... ἐπιτηρία...**
 ... **νοῦτο... με... εἰσαίρει... οἱ συγγενεῖς... ἀλληλοβοῦ...**

18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με άλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

...? **Ἐχρησιμοποιοῦτο... καὶ... ὁ κόπανος, ὡς ἢ...**
 ... **εἰκόνα... σελ. 26, διὰ... μισρῶν... ὄψεσ... παρόσημα...**

19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο ἔκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....

... **Ὁ κόπανος... ἦτο... κατεσκευαζόμενος... ἀπὸ... συμπερὶν...**
 ... **ξύλου, δένδρον ἢ ὄξυα. Τὸ μῆκος... τὸν ἦτο ἐν μέτρον...**
 ... **τὸ πάχος 30 ἑσάτ. καὶ... πρὸς πρὸς... 24...**
 ... **5-7 ἑσάτ. ἦτο ὁμοίος... μέ... σκέδιο... εἰς... 24.**

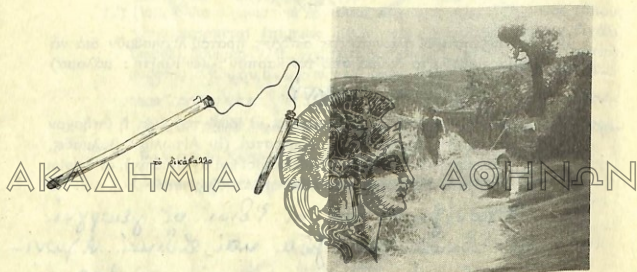
20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.). *Τὸ κοπάνισμα μὲ τὸν κοπάνου ἐγένετο εἰς τὴν αὐλήν ἐγένετο χρῆσις διὰ τὴν φακὴν καὶ τὰ ρεβιθία ἐξ ἡμερῶν ποσόντων.*

κοπάνου στρογγύλῳ

ξύλο κοπανιστοῦ διὰ τὸ σπασίτερον μικροῦ ἑαυτοῦ δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἄνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; *Τὸ κοπάνισμα ἐγένετο μόνον... ἀπὸ... εἰς... γυναῖκες, σπανίως... ἀπὸ... τοῦ... ἀνδρα... ἀπὸ... καὶ... δημητριακὰ... μαζὰ... σαφῶς... χυμ... ἐγένετο... μὲ... καὶ... ἴδια... καὶ... τὴν... δουλι... να.*

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

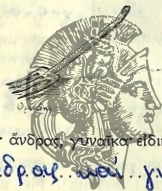
ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρὸν; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. Ὁ σωρὸς εἶχε

ἑξήματα ἐπιφραγῆς καὶ κωλύειν αὐτὸν εἰσελθεῖν
 κεραυχόλον ἀκμὴν μέσην αὐτοῦ σωροῦ ἐκείνου
 ναυ... ἐνα... ἔνα... κάθεκα... ἢ... ἔνα... καρπολοῖ... ἰδι-
 κιογιάν)... ἀν... εἴχον... κενένα... ἔθισον.....

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο: φτυάρι, θρινάκι; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο.....

... ἔβινεκα... μέ... ἔβινον... κεραυχόλο... ἢ... καρπο-
 ...λοῖ... ἰδι... εἶνα... εἴ... εἶν... κεραυχόλο... εἶνα...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει): ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ;

... λιχνᾶ... ἀνδρας... καὶ... γυναῖκα.....

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται: κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρου ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ;

... τὰ... χονδρὰ... τεμάχια... αὐτῶν... σταχύων... ἐλέγοντο
 ... κόντυλια... ὁ... καρπὸς... διὰ... ν... ἀποχωρισθῆ
 ... ἀπὸ... κόντυλια... ἐβινεκα... ἄλλο... ἀλώνι-
 ... σμα... μέ... ἔνα... καὶ... δουράνη.....

5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακά συν-
 ηθίζεται τοῦτο *.. Η .. ζεύξης .. κών .. ζώνων .. δια .. εά .. δένεε ..*
ρο .. ελώνισμα .. έγινεο .. σπασ .. και .. μαεά .. εό
.. πρῶρον .. εσυνηθίζεο .. δι' .. ελα .. κα .. θυμικια ..
.. κά ..

6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχῶν (τύς κοντύλους, κόμπια κ.ά.) ; .....

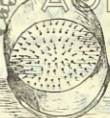
.. Ἐτραβαῦσαν .. τὰ .. κοκκαλίδια .. μέ .. εά ..
.. ελῶθρα .. εκουπεστ' .. ἐκίσω .. ἐχρησιμακοῦσαν
.. εό .. δερμόνι .. και .. κόσκινα .. εε .. κείνα .. ἢ .. κέσθ ..
.. λια .. μέ .. επρ .. εἶται .. εά .. κέσθ .. ερ .. εχί ..
 Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνεμίσμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρόθρου ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

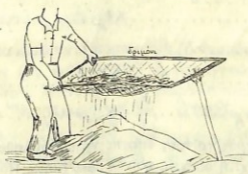
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο παλιό δερμάτινο

κόθρος ἢ ἀριλόγος

επιτόπιον

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας, τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) Ὁ χωρισμός των κόκκων των δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρα ἐγένετο

ἐν τῷ φκάρ. δι' ἀνερίστροφ. ἐπίσης μετὰ τὸ δριφόνι καὶ τὸ κόκκινο δερμάτινο ἢ ἀπὸ εἰλικό. ἤσαν ἀκριβῶς ὅμοια μετὰ ἰχνογραφημένα εἰς σελίδα 27 Σημεριῶν ὁ δριφόνι

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρὸν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυροὶ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφήν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμός, τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ Ὁ καρπὸς ἐβ. σχηματίζεται εἰς σωρὸν μετὰ τὸ φύλιον φκάρ. ἐπὶ τοῦ σωροῦ δὲν ἐχαράσσεται ὁ σταυρὸς εἰς τὴν κορυφήν

τοῦ σωροῦ ἐμπηγνύεται τὸ φκάρ. δὲν ἐγένετο ἀσπασμός καὶ προσκύνησις τοῦ σωροῦ.

- 8) Ἄ λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. δὲν εἶχαν ἀλλὰ ἐδίμα.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἰπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικᾶς εἰκόνας): Ὁ φειλιχ. εἰς.

εἰκούς, εἰν. ὀποιαν. ἐλλήφικαν. εἰς... εἰ. ὀλιώνι
 ἦτο... καὶ δέκα κων. ὀ. μεσημεῖς. ἐλέγετο... κοιλί-
 τῆς. ἢ μεσημεῖς. ἐγίνετο. με. εἰ. βιδούρι. ἕνα. βιδούρι
 ἦτο 12 δυνάδες. ἂν βιδούρια ἔκαμον ἕνα σκαμπόλι.

μεσοκάλι

κούτελι

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἄλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) ἔχουσιν ὀκτώετα ἢ βιδούρια κούτελια εἶναι
 .. κατεβάλλοντο .. καὶ .. ἔ. .. ἔ. .. ἔ. .. ἔ. .. ἔ. .. ἔ. .. ἔ. .. ἔ. .. ἔ. .. ἔ. ..
 ἂν καὶ κατεβάλλοντο .. εἰς .. εἰν. ἀποθήκων .. με.
 .. εἰ. .. σκαμπόλια .. ἀναλόγως .. με. .. εἰν. .. σκαμπόλια
 .. πού .. εἶχον .. μάρι ..

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

ἢ παρασκευάζει .. ἀπεθηκεύετο .. εἰς .. εἰ .. ἐπι-
 .. ἔκαμον εἰς εἰν κάρηρα (δυναμίον) ἕνα χέ-
 ρισα ἀπὸ σανίδες ἢ πλίνθους καὶ ἔβαζαν ὄν
 κάρηρον .. εἰς .. Ταῦτα ἐλέγοντο κλαπιδες ..

4) Τὸ ἀχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι . Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εις την υπαιθρον ; Τ.δ... άχυρον... άπεθμ. κεύεο
εις... κεύε... άχυρωνες... ά.δ.ε.κον.....

- 5) Πώς εγίνετο (ή γίνεται) ή διαλογή του σπόρου. Κατά την διάρκειαν του θερισμού από τους καλύτερους στάχυς ή μετά το άλώνισμα ;...

... Η διαλογή του σπόρου έγινεκα... από κεύε
... καλύτερους... σταχύς... κακά... την διάρκειαν
... του θερισμού.....

- 6) Μήπως όπου γίνεται ή διαλογή του σπόρου πρό του θερισμού κατασκευάζεται τότε ή μετά τον θερισμόν πλέγμα (πλεκτή) έκ σταχύων, τό όποιον άναρτάται εις τό εικονοστάσιον ή όπισθεν τής θύρας κλπ ; ..

... Μετά τον θερισμόν παρεσκευάσθη πλεκτή
... έκ σταχύων... εις σχήμα σταυρού και άνηρατό
... όπισθεν της θύρας ή εντός του δωματίου.

Πώς λέγεται ή πλεκτή αύτη ; Ποίου τό σχήμα της ; πού φυλάσσεται.

πρός ποίου σκοπού και επί πόσον χρόνον ; Η πλεκτή έκτεθηκε
σταυρός, διότι είχε τό σχήμα του σταυρού και
εφυλάσσετο επί έν έτος, μέχρι την νέαν έσο-
δειαν.

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατά ποίας ήμέρας του έτους λαμβάνει χώραν κατ' έθιμον εις τόν τόπον σας άναμμα φωτιάς εις τό υπαιθρον. (Π.χ. παραμονή Χριστουγέννων, έσπέρας 23 'Ιουνίου (Κληδόνου), 'Αποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο του 'Ιούδα), έσπέρας τής 31 Αύγουστου κλπ.)

... Την... Κυριακή... της... Τυροφάγου.....

Εις ποίας ήμέρας, ποίαν ώραν και εις ποίου μέρος ; Τ.δ... βρά-
...δυ... της... Κυριακής... της... Τυροφάγου
... δέ... β.ε.α.ρ.ο.ρ.φ.η.

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

Φωτιά.....

β'. 1) Ποιοί ανάπτουν τήν πυράν· παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;....

οἱ ἡλικιωμένοι.....

2) Ποῖος ἢ ποιοί συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τήν πυράν.

Τὰ κλέπτουν; "Αν ναί, ἀπό ποῖον μέρος;.....

Τὰ σὺν δ. ἀπὸ τῶν κερματίων. Τὸ
πλοῦθειά... καὶ... ποικιλία λαβῶν... τὰ... κλέπτουν.

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ἐπιγαίαν... εἰς τὴν κερματίων... ἐπισημῶς... ἐπὶ τῶν
ρέματα καὶ ἐπισημῶν... ἔλαια, θάμνους, φουμάκια,
γαλακτοῖδες, βούρκα, καὶ ἄλλοι ποικίλοι, ἐπάνω σὲ τὰ
καρκαλάζουλο κριβότατο... καὶ ἔφερον εἰς τὸ
κεντρικόν... ἀπὸ τῶν ἀνάπτεσθαι τῶν φωτῶν...
μεκονία.

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχῆς, ἄσματα, κρότοι, θόρυβοι.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα.....

Ἐπὶ τῶν δουρῶν... ἔργα... ἀπὸ τῶν φωτῶν,
ἔρχονται... νεοκίρια καὶ ἐπισημῶν...
εἰς ἄλλας... φωτιὰς... εἰς... μεκονίας... Τὸ
ἔθιμον... εἰς... πυρᾶς... ἐπισημῶν καὶ σήμερον.

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Ἀφ' οὗ... ἀνάπτεσθαι... ἡ πυρά, οἱ... εὐχῆς...
εἰς... ἐπισημῶν... καὶ... ἀπὸ... τῶν... πυρᾶ
καὶ... ἐπὶ τῶν... γύρω... ἀπὸ... οὐκ εἶναι... ἡ φωτιά
καὶ... οἱ... χοροὶ... ἐπισημῶν... μέχρι... ἐπὶ...
τῆς κ. ἀσείρας.

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς; (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

... ἔκκετς ... κῶν ... ἴδ' ἄνω ... καίονται ... καὶ ... πύλας
... ἐλοισκεῖν ... κρακέρ ... καὶ ... αὐτοκινήτων ...

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

... ὄχι ... εἶν ... καίονται ... οὕτε ... ἐκαίοντο ...

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

... ἔθνη ... ἔθνη ... καὶ ... κηδοῦσαν
... κῆμα ... ἀπὸ ... ἐπιση ... χόρευαν
... καὶ ... τραγούδοι ... ἔθνη ... ἐπιση
... εἶς ... καὶ ... ἔθνη ... ἔθνη ... ἔθνη ... κα-
... ἔθνη ... ἔθνη ...

AKAΔHMIA

AΘHNΩN

W
-37
14
-b
1

Χειρόγραφον Συλλεξεθείσας ἕλης.

ὑπὸ τοῦ διδασκάλου Κυφελίης-Λαρίσης
Κωνίνου Τζούεσου

Α. ΤΑ ΓΕΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

Μέχρι τοῦ ἔτους 1923 τὰ χωράφια καὶ εἶχαν οἱ εὐφυλι-
κάδες Ἕλληνες καὶ Τούρκοι. Αὐτοὶ ἦσαν οἱ Τούρκοι ἀφένεες
χαρῆς καὶ μεχρῆς καὶ ὁ Ἕλληνας εὐφυλιῆς καθούσιος
ὁ ὁποῖος τὰ ἀγόρασε, ἀπὸ τὸν Ἕλληνα Νικολαὸν Κανελα-
τῆν, τὸ ἔτος 1916. Ἐπίσης χωράφια εἶχαν καὶ μερικοὶ
γεωργοὶ μικροϊδιοῦται, καὶ ὁποῖα εἶχαν ἀγοράσει ἀπὸ τοῦ
Τούρκου, ποὺ ἀνεχθῆσαν εἰς τὴν Τουρκίαν πρὸ τοῦ 1920
καὶ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Θεσσαλίας μετὰ τὸ ἔτος 1881.

Τὰ κτήματα ἀγοράσθησαν εἰς τὴν ἐξουεξίσησιν.

Ὁὲ ἄλλοι γεωργοὶ, οἱ ὁποῖοι ἦσαν καὶ ὁ Νικηταροῦ δὲν
εἶχαν χωράφια καὶ ἐργάζονταν στυλὸς εὐφυλιῆδες ἢ γεω-
γεῖ καὶ ἄλλοι ὡς παραγενοὶ ἢ πάλαιοι. Αὐτοὶ κατ-
λιεβοῦσαν τὰ κτήματα τῶν εὐφυλιῶδων καὶ τὰ εἰ-
σοδήματα καὶ μοιράζονταν σὲν μέσῳ (μὲν-μὲν).

Κατὰ τὸ 1922-23. ἔβη προσωρινὴ ἀπαλλοτριώσις, καὶ δι-
ἀρροσημάχια ἐδόθησαν μὲ λαχνόλοσόν κληροῖ. Τὸ ἔτος 1929
ἔβη ὁριστικὴ διανομὴ ὑπὸ κρασινοῦ συνεργίον ἐξ ἀπαρχῆς.

Ἐπειδὴ δὲν προοῦσαν μέσα σὲ μίαν χρονιά νὰ κατ-
λιεβήσαν ὅλα τὰ χωράφια, μοιράζονταν σὲ δύο περιφέ-
ρεας (νεαῖρες). Ἐσπεραν εἰν μίαν χρονιά τὴν ἐπὶ τὸν πε-
ριφέρεια (σὰ πὸν' νεαῖρα) καὶ τὴν ἄλλη χρονιά τὴν κα-
τω περιφέρεια (σὰ κατ' νεαῖρα). Τὰ χωράφια ποὺ ἀφηναν
γὰ ἀφρατάκισσιν καὶ χρησιμοποιοῦσαν γὰ εἰν ὁσομὴ
τῶν ἡντων.

Ὁὲ ἐργαζόμενοι στυλὸς εὐφυλιῆδες γέγοναν κολλῆροι.

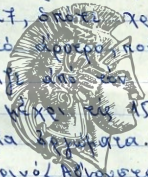

Η δὲ καλλιέργεια αὐτῶν ἦταν ἀθλια. Πληρύνονταν σὲ εἶδος
 μικὰ-μικὰ ἐν δὴν εἶχον χρέη, πράγματα ποὺ ἦταν στενά,
 δίδει πάντοτε ἦταν χερσίνου. Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι ἐργά-
 ζονταν ἐποχικῶς ἐπὶν τόπο τους σὲ ζωορμίς ἐργασίαι
 καὶ πληρύνονταν εἰς εἶδος καὶ εἰς χρεῖα, κὲ ἀπεροφίθιο
 πολὺ χαρμῶ.

Ἡ καλλιέργεια τῶν χωραφῶν γίνονταν κὲ τὸ ξύλινο
 ἄροτρο, τὸ σαυτο ἔσερναν βόδια ἢ βοῦβαλια καὶ ἄ-
 λογα, μέχρι τοῦ ἔτους 1905. Κατόπιν χρησιμοποιήθηκε
 τὸ σιδερένιο ἄροτρο, τὸ σαυτο ἦταν γερμανικῶς κατα-
 συκῶ, μετὰ ἐμφῶ κατασκευάστηκε καὶ εἰς τὴν ἑλλ-
 ἀ κὲ εἰλεο. Τὸ σιδερένιο ἄροτρο χρησιμοποιήθηκε
 μέχρι τοῦ ἔτους 1927, ἀπὸ τότε χρησιμοποιήθηκε τὸ τρα-
 κτέρ. Αὐτὸ ἔσερνε τὸ ἄροτρο, ποὺ ἔχει περισσότερα δυνά

Τὸ ἄροτρο εἰσῆλθε εἰς τὴν Σερπίθριον, πόλιν ἑλλ-
 χὲ καὶ ἐσχίσθη μέχρι τοῦ 15 Οὐεβρίου. Δὲα χω-
 ράκια γίνονταν ἐπὶ ἀργύρατα. Τὸ ἀνοξιδάσιμο (Μάρ-
 τος), τὸ παλκαρινὸ (Αὐγουστος - Σεπτέμβριος) καὶ τὸ
 ῥθινοπωριάνισμα (Οὐεβριος). Ἡ σπορὰ γίνονταν κὲ
 τὸ σπείροσάμι σὰ περαχὰ κὲ τὸ χέρι.

Τὸ ἄροτρο καὶ ἡ σπορὰ γίνονταν κὲ σπορίαι σὲ
 ἀπόσασον 12-16 βυθίων εἰς πλάτος. Τὸ κῆκος ἦταν
 ὄσο καὶ τὸ κῆκος τοῦ χωραφίου. Ἡ σπορὰ χωρίζονταν
 κὲ αὐλακία. Τὰ ἄροτρα γίνονταν κοίτακα καὶ μακ-
 ληγὰ σὰ κῆσον. Σήμερα βρῶνουν περιφερειακῶς, ἀλλὰ
 καὶ κατ' εὐθέταν γραμμῇ. Ἀπὸ τὸ μετὰ τὸ ἄροτρο
 γίνονταν ἡ σπορὰ, κὲ σπαρμένη τυχαίη. Κατόπιν γίνεταν
 διανοσθάρνισμα. καὶ παλαιότερον γίνονταν διανοσθάρ-
 νισμα γὰ νὰ σπασκοῦν οἱ σπόροι. Ἡ διανοσθάρνι-
 ἦταν εἰς ἐπίπεδο σανίδι, ποὺ τὸ ἔσερναν καὶ βόδια

εὰ ἄλλα. Σίδηρα τὴν διανοσθεῖρα γέρουν εὰ φα-
νερὰ καὶ εἶναι σιδερένια.

Γιὰ τὸ σπῆσιμο τῶν χωραφιῶν καὶ τῶν κήπων μικρῶν
εὐκρίτων χρησιμοποιοῦν τὸν κασιδιὰ, τὴν τσάπα καὶ τὸ
παγκό, γιὰ εὰ μαλακὰ χόρτα.

Ἡ συλλογὴ ἐγένετο εἰς τὸ χωριὸν Κοφέλη Λαρίδος
Πληροφοριόδους γυμνασιῶν Νικόλαος Κωστόπουλος
ἔτων 76- 27' εἰς τὴν Διημερ. Σχολεῖον
(Συλλογὴς κινήσεως Τσοῦσεος, διδάσκαλος. Ἡ
συλλογὴ αὐτὴ ἐγένετο ἀπὸ 7-12 Ἰανουαρίου 1970)

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

Ὁ θερισμὸς ἀρχίζει 5-10 Ἰουνίου (θερισμὸς). Μέχρι τὸ
ἔτος 1914 ἐγένετο μὲ ἐργαζομένους θερισμὸν ἐργαζομένους εἶχαν
τὸ δρεπάνον καὶ δρεπάνον, τὸ δρεπάνον καὶ τὸ κρο-
σίδι. Ἡ κοσιδιὰ κυρίως χρησιμοποιοῦνταν γιὰ τὰ χόρ-
τα, γιὰ εὰ ρόβια, φασὶν καὶ κρεμμύδια. Τὰ ἐργαζομένα αὐτὰ
εὰ παρασκευάζον οἱ γυμνασιῶτες.

Κατὰ τὸ ἔτος 1915 χρησιμοποιοῦνταν οἱ πρῶτοι θε-
ρισμὸν μηχανεῖς, τῶν περὶ Ὀσπουρ, Τζώνσον-κόρρικ καὶ λαν-
εφ. Αὐτοὶ ἦσαν θερισμὸν-φορμὸν, εἰς ὁποῖον ἔφερ-
ναν τὰ ἄνθη. Εἶχαν μαχαίρια καὶ συγχρόνως ἦσαν
καὶ δρεπάνον. Ἐκείνην εὰ σιδηρὰ δρεπάνια καὶ ε' ἄφηναν
εὐὸ χωράφι.

Οἱ σιδηρὸν τῶν σημερινῶν θερισμὸν μὲ τὸ δρε-
πάνον καὶ δρεπάνον εἰς τὸ ἔτος 10 περίπου εὐκρίτων ἀπὸ τὸ ἔδα-
φος. Οἱ θερισμοὶ ἀπὸ ἔσοπον εὰ σιδηρὰ, οἱ ἔδοσαν ἀπὸ
θεῖον εἰς χεῖρας δύο-δύο καὶ κατόπιν ἄνδρες καὶ γυ-
ναῖκες, εὰ κρεμμύρια γιὰ δρεπάνον σιδηρὸν δεκάδες. Δύο
δρεπάνια καὶ εὐκρίτων γιὰ χεῖρας καὶ 5-10 χεῖρας

Ένασαν ένα δέντρο. Μετά τα δένδρα Ένασαν τα κερπένια. Ος κεφαλή των σταχίων στα δένδρα και τα κερπένια ήταν στην Ίδια διώδονση.

Τόν θειοτρόφ έργάζονταν άνδρες και γυναίκες, ος οποίς θείζαν και αυεί. Πληρώνονταν μεροκάματο σέ χρήρα, αλλά και σέ εΐδος. Με φαγητό έργάζονταν μόνο ος άνδρες. Για να προφυλάξουν τό άρσενικό τους χέρι, άνδρες και γυναίκες, είχαν μια ζιλίνη παλακαριά, που προφύλασσε τα χείρα δάκτυλα, έμεις από τον δέικη και τον μεγάλο δέη μέση του σώματος έβαζαν μάλλινο ζουνάρι.

Ο θειοτρόφ άρχιζε νακά εις 5 βουνίου, πόλις έφίνασαν τα σταχια. Η άρχή γίνονταν άπέρω Δευτέρα ή Τετάρτη. Τό δέικο γίνονταν σάχρονως με τον θειοτρόφ. Εάν ήταν βρεχμένα ή άφηναν να στεγνώσουν στον ήλιο. Τα δένδρα και έδεναν με την ήλια την κεφαλή του σταχίου ή οποία είναι ήσαν για την έδρεχαν. Για τό δέικο ήταν ένα ζύλο ύψος 40-50 εκατοστά, τό κλεισανίνο και βαρέτό έστριβαν τό δέικο του δειοτροφ. Μετά τό έβαζαν στον σβέρκο τους, μέχρι ν' άρχιση τό δέικο άλλου δειοτροφ.

Τά δένδρα συγκεντρώνονταν σέ ώριώμένο του θειοτροφ άγρου 50-100 δένδρα μουλωώς τό ένα άπάνω στο άλλο, με τα σταχια προς τό μέσα μέρος του κύκλου.

Πληροφοριοδότης γεωργός Ενώαγγελος Άντωνίου έτών 85, 2Τ' τάβλης Δημοσιευόν Σχολείου. (συλλογή κώνιος Τσοΰεσος, διδάσκαλος, ή συλλογή έγένεσε εφ' κοπέλην-λαρίση από 13-15 Ιανουαρίου 1970).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

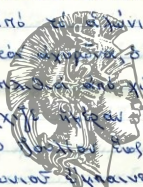
Μέχρι το έτος 1914 ο άλωνισμός γινόταν με δουμάνες, που τις έβερναν τα ζώα. Τα δερμάτια τα βρετέφταν στο άλω-
 νι με κάρρα και τα έβαναν θυρωνίες. Τα δερμάτια έφταναν
 σε σχήμα κύβου το ένα πάνω στο άλλο με τον σάχων
 προς τα μέσα. Στο πάνω μέρος σχημάτιζαν πυραμίδα με τα
 κεφάλια των σάχων προς τα έξω για να χτυπητά το νερό της
 βροχής. Κάθε ολιγένηια είχε δυο της κάρρα και δυο της
 άλωνι. Αυτά ήταν χωματάλινο, το ευαθάριζον από κ' άμμο-
 δια, το σκούπιζαν καλά, χωρίς μαργα έπάληψη.

Τ' άχυρα χωρίζονταν και βεοποθετούντο σε απόστασιν
 20 περίπου μέτρων από το άλωνι και μετά τον άλωνι-
 σμόν μεταφέρονταν σε άχυρά, ο οποίος ήταν κατασκευασ-
 τήνος από αλίνους (και όχι από χύμα).
 Ο άλωνισμός άρχισε να γίνεται βενεζέρα ή Τσαρέμ και
 διαρκούσε από τις 10 βροχίτες έως 15 Αύγουστον περίπου.

Στη μέση του άλωνιού έφτανε ο άλωνόστυλο, τα
 δε δερμάτια αλώνονταν κυκλικά, γύρω από τον άλωνό-
 στυλο. Τα βόδια είχαν τον ζυγό, ο οποίος ήταν συνδε-
 σμένος με ένα σχοινί με τον άλωνόστυλο και έβερναν
 την δουμάνη. Τα δε άλλα βόνανα με σχοινί λαμό με
 λαμό ή με τα καπίστρια, γύριζαν γύρω-γύρω από τον
 άλωνόστυλο, σέρνονταν και αυτά πίσω τους την δουμάνη.

Η δουμάνη ήταν βόλινη και αποτελούσαν από δύο
 συμπαρά σανίδια με μήκος 1,20 - 1,50 μ., πλάτος στο εμπρόσδιο
 μέρος 1,0, 70 μ) και πλατιά στο οπίσδιο (1 μ.). Στο κάτω
 μέρος είχαν περασμένους συληρές δίτερες και την προμη-
 θεύονταν από ελιμούς τεχνίτες και χρησιμοποιούβιτο για
 όλα τα διαφορετικά.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ο άλκιμοσμός άρχισε με την ανατολή του ήλιου και σταματούσε με την δύση. Το χειμύρι έμπαρ διανομή δύο ώρες από 12-2 δια χύμα. Επίσης διένοσταν από χύμα έρα σεί 9 το πρωί και σεί 4 το απόγευμα, για υλοποίηση.

Σε άλκιμοσμά εργαλεία είχαν το έμωλι (διχαλί), κό σποτον ήσαν φύλινο με δονουπό άμφο. Επίσης χρησιμοποιούσαν το καρσιλόι ή κεεράχαλο (διμεριάν), φύλινο με 4 δόντια. Κατά την διάρκεια του άλκιμοσμού δέν έβριχναν άλλα άμωρα σάχνα, αλλά με το κεεράχαλο έβριζαν τα υάτω και τα έφερναν πάνω, μέχρις ότου εκλειώση το άλκιμοσμά. Κατόπιν σκαρκεύσαν τα ψά και έκοιφαν άλλα άλκιμο.

Από την δόξηση και το υάτω των ψών είχαν την ψύνηρα δια τα βόδια, έκοι έσαν φύλινο με αχρηρό άμφο και το καρμουσά για το άλογο, φύλινο με σχοιή ή πέτσι στο άμφο. Το ψά της ήταν περίπου ένα μέτρο.

Στον άλκιμοσμό, για ημέρες έμφο κοσούτες, χρησιμοποιούσαν τον υάτω. Άλλός ήσαν υάτωμινου σφίνος από σκληρό φύλο δένδρο ή άξυά. Έχει μήκος 1 μέτρο και πάχος 30 έμφο και στο πίσω μέρος (λαβή) 5-7 έμφοσμά. Ο υάτωσος χρησιμοποιείτο και για την ψαυή και τα ρεβίδια. Το κοπάσιομα γίνονταν από τις ψυαίνες, σπανίως δέ από τους άνδρες. Οι σάχνες κοσδεκούσαν απ' εβθείας στο έδαφος και κοπάνιζαν την άφρα έμφο κρίς σπρώσση. Μια σπρώσση ήσαν ένα κοουβάλι. Το κοπάνισμα απέβλεπε μόνον εις τον καρπόν.

Τα άλκιμοσμένα σάχνα, τα σποία ήσαν έκοιφα για να λιχισθούν χόρνονταν λατή.

Το λιχισμα γίνονταν με το ψυά ή το ψυλένιο δια νερίσπακος, με το κόσμινο μεταλλικό ή δερμάτινο με ?

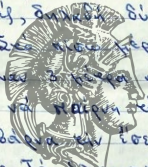
πίς και με το δριφόνι. Σίττερα ο θερμοαλωνισμός γίνεται με θερμοαλωνιστές μηχανές.

Οι αλωνιστικές μηχανές πρωτοεμφανίσθηκαν στο χωριό μας το έτος 1915. Ήν αρχή ήταν φορητές, τές μεταφέραν με ζώα ή λόγχοι και για να ανίστην είν χρησιμοποιούσαν άχυρο, ζύλα και κάρβουνο. Οι μηχανές αυτές είχαν δεμονάξανα και ή κίνηση δίδονταν με είν δύναμιν του άρου.

Το δεμονάξανο συνδίδονταν με είν παρόξα (μηχανή) ή ένα μεγάλο λουρί, που έδιδε είν κίνηση είν παρόξα.

Στα πλαίσια από ε' δεμονάξανο υπήρχε ένα βαρέλι με νερό, από το όποιο ένας εργατής (ο βαρέλις) έφοδιαζε συνεχώς το δεμονάξανο. Τα σιτηρά τοποθετούσαν σε 2 γραφές και χέρονταν θυμωνίες, δηλαδή δύο παραχυμοί ο ένας άπέναντι του άλλου. Στο κενό άφρος, μεταξύ των δύο σιτων των θυμωνιών, άπέναντι κέντρο άπόστασιν για να περνά ή ζύλη ή θάρα και να παίρνη το άχυρο, που έβγαινε από είν κοσκίνα. Τίν θάρα είν έσπερ ένα άλλογο και πάνω σταθεί έβαζαν το άχυρο. Το άλωνιστικό συμόστημα άποκλύονταν από τρία εραχία: 1) Από το φορητό μαξίνι, που έδινε είν κίνηση 2) τίν παρόξα, που έκανε είν εριβή των σιτων και χάριζε το άχυρο από το σιταρι και 3) τίν κοσκίνα ή είν όποια έπεφτε το άχυρο από είν παρόξα και το πέτωσε στο έδαφος. Ορισμένα μοσαλιδια άκρίφου σιτων τή μεταφέρτε ζανά σίν παρόξα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Αλωνιστικές μηχανές με κινητά δεμονάξανα χρησιμοποιήθηκαν το έτος 1918. Ο αλωνιστής με αυτές γίνονταν με τον ίδιο τρόπο, όπως με τα φορητά δεμονάξανα, με είν διαφορά ότι παύσει γίνονταν με ζύλα ή κλωνόφρατες και δύν χεράζονταν χέκκο, σκόν όποιο έυαιζαν το άχυρο. Η κίνηση ήταν από έλλογη και τα όργανικά χέρια ήταν άκρως

εργα. Αγοράσθηκαν τὸ πρῶτον ἀπὸ πλουσίους παραγωγούς. Οἱ
θερμοληκτικαὶ μηχανεὶς χρησιμοποιήθηκαν κατὰ τὸ 1949-50

Ἡ συλλογὴ ἐγένετο εἰς τὸ χωρίον Κυψέλη-Παρίση

Πληροφοριοδότης: γεωργὸς Γεώργιος Παπαπανίσκος

ἔτων 66 - 27' εἰς τὴν Δημοτικὴν Σχολίαν.

(συλλογὴ κωνίης Τσοῦτσος, διδάσκαλος. Ἡ συλλογὴ ἐγένετο ἀπὸ 15-18 Ἰανουαρίου 1970)

Α' ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

Τὸ ἄνθημα τῆς πυρᾶς λαμβάνει χώραν εἰς τὸ χωρίον, γιὰ
κορὰ τὸν χρόνον, εἰν κυριακῇ τῆς Τυροφάγον. Ἀνάπτεται εἰς
8 ἢ ἄρα τὸ βράδυ τῆς Κυριακῆς τῆς Τυροφάγον, εὐνῆσαι
εἰς σκοφοδόμη. Τὰ ζῦλα γιὰ τὴν φωσιὰ καὶ μαζέβου καὶ
παιδιὰ λησθικὰ τοῦ σχολείου (αὐτῆς) καὶ εἰν ἀνάβου οἱ
ἄλλοι κίβου. Τὰ παιδιὰ τῆς πυρᾶς εἰν προσηγορικῶν εἰς τὸ
κίβου ἑβασθίμα, εἰς τὸ καὶ εἰς τὴν πυρᾶν, εἰς τὴν ζῦλα,
θάψου, φουμάλια, γαλιπῶνα καὶ βούρα. Τὰ κοποδεκτῶς
πάνω εἰς γιὰ καβίκα (ζυθικὴ βουρα) καὶ εἰς ἔφροναν εἰς
ρος, εἰς τὸ ἄναβον εἰν φωσιὰ. Καθε γειωνία ἀνάβε διὰ
τῆς φωσιὰ. Ἄλλο ἀνάβον εἰν φωσιὰ, οἱ κολληθῆσαι οἱ
σαν πάνω ἀπὸ αἰσῶν καὶ εἰς τὴν γύρω-γύρω Παλαιότε
ρα ἔφροναν καὶ νευθῆσαι. Ἡ φωσιὰ καὶ οἱ χοροὶ καὶ
εἰς τὴν γύρω τὸ ζυθίωμα τῆς καθαρᾶς Αὐείρας. Ἐπειὸς εἰς
τὸ καὶ ζῦλα σῆρα καὶ καλαὶ ἔλθουσι εἰς μαζέβου
καὶ μηχανημάτων καὶ ἀεονιήσαν. Ὁμοίωμα εἰν ἑκατον

Ἡ συλλογὴ ἐγένετο εἰς τὸ χωρίον Κυψέλη-Παρίση
Πληροφοριοδότης: Μαρία Κονογιάννη, εἰς τὴν Γεωργ. Κοσσοπού
ἔτων 76, Α' εἰς τὴν Δημοτικὴν Σχολίαν.

(συλλογὴς κωνίης Τσοῦτσος, διδάσκαλος Κυψέλη
Ἡ συλλογὴ ἐγένετο ἀπὸ 19-20 Ἰανουαρίου 1970)

